

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
Протокол № 1
Ректор університету

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно, перша – англійська)
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

м. Хмельницький
2025

Розробниця робочої програми:

Викладачка дисципліни:

професорка кафедри міжнародного та європейського права, кандидатка юридичних наук, професорка

_____ Олена ЧЕРНЯК

26 серпня 2025 року

Схвалено кафедрою міжнародного та європейського права 26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри,

кандидатка юридичних наук,

доцентка _____ Світлана ЛОЗІНСЬКА

26 серпня 2025 року

Деканеса факультету управління та економіки,

кандидатка економічних наук,

доцентка _____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

26 серпня 2025 року

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Голова методичної ради,

перша проректорка, кандидатка

наук з державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

27 серпня 2025 року

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 6
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
4.2. Аудиторні заняття	– 6
4.3. Самостійна робота студентів	– 6
5. Методи навчання та контролю	– 7
6. Схема нарахування балів	– 7
7. Рекомендовані джерела	– 8
7.1. Основні джерела	– 8
7.2. Допоміжні джерела	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 9

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська) галузі знань
4. Назва дисципліни	– Основи міжнародного права
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 3
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр	– четвертий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу	– 32
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 50
семінарські заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	– 54
% від загального обсягу тижневих годин:	– 68
аудиторних занять	– 4
самостійної роботи	– 5
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОК 10. Основи конституційного права та антикорупційного законодавства
2) супутні дисципліни	–

3) наступні дисципліни –

14. Мова вивчення дисципліни – Українська, англійська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;"><u>Загальні компетентності</u></p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p style="text-align: center;"><u>Спеціальні (фахові) компетентності</u></p> <p>ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.</p> <p>ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації</p>
Результати навчання	<p>ПР 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПР 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p>

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) визначати поняття та особливості міжнародного права;
1.2) називати норми, принципи, інститути, галузі міжнародного права;
1.3) формувати практичні навички у здійсненні аналізу особливостей перекладу міжнародних норм щодо механізмів захисту прав людини, діяльності міжнародних організацій, міжнародних судів, трибуналів та арбітражів.
1.4) кваліфікувати терміни міжнародного приватного та міжнародного публічного права;
1.5) визначати місце і роль України у міжнародних відносинах, окреслювати пріоритети зовнішньої політики України.
<i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть міжнародного права
2.2) характеризувати джерела міжнародного права, визначати особливості їх лінгвістичного походження та застосування в різних правових системах;
2.3) з'ясувати природу дипломатичних перекладів;
2.4) виділяти універсальні та спеціальні терміни міжнародного права для їх правильного тлумачення і перекладу.
<i>3. Застосування знань</i> <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>

3.1) безпосередньо розробляти тексти перекладів міжнародних договорів по окремим галузям міжнародного права та проєктів міжнародних контрактів;
3.2) орієнтуватися особливостях перекладу актів ЄС для адаптації законодавства України до законодавства ЄС;
3.3) знаходити відмінності в термінології міжнародного права в різних правових системах;
3.4) виявляти особливості побудови оновленого національного законодавства з точки зору співпраці з ЄС;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати положення міжнародно-правових договорів, застосовувати їх до розв'язання конкретних ситуацій;
4.2) визначати роль ООН та її органів в формуванні та реалізації норм права та особливостей перекладацької роботи в межах таких організацій;
4.3) оцінювати правові наслідки невірної перекладу офіційних заяв та текстів в сфері міжнародного права;
4.4) аналіз законодавства України щодо відповідності міжнародним актам та праву ЄС;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати застосування спеціальних термінів в міжнародних договорах;
5.2) формулювати основні напрямки співробітництва держав у різних сферах;
5.3) з'ясувати специфіку перекладу приватних контрактів;
5.4) з'ясувати особливості участі перекладача в дипломатичних переговорах.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати юридичні наслідки неправильного перекладу міжнародних договорів;
6.2) робити висновки щодо порівняльної характеристики текстів договорів різними мовами;
6.4) порівнювати види та форми міжнародних договорів та міжнародних організацій;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти проєкти документів за завданою ситуаційною задачею;
7.4) розробляти проєкти міжнародних договорів;
7.5) розробляти проєкти міжнародних контрактів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародне право як мова міждержавного спілкування

Поняття та значення міжнародного права. Особливі риси (ознаки) міжнародного права.

Суб'єкти міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права.

Поняття та види міжнародних організацій.

Джерела міжнародного права. Hard law, soft law. Поняття та види міжнародних договорів. Поняття та види міжнародних контрактів.

Тема 2. Право міжнародних договорів (The Law of Treaties).

Поняття та назви міжнародного договору. Класифікація міжнародних договорів. Форма міжнародних договорів. Поняття “джентльменських угод”. Структура міжнародних договорів. Сторони міжнародних договорів. Право на участь у договорах.

Анатомія міжнародного договору. Узгодження проєктів міжнародних договорів різними мовами. Порівняльні таблиці. Роль перекладача на переговорах.

Поняття «Автентичний текст» (Authentic text).

Преамбула договору (Preamble). Особливості формулювання преамбули міжнародного договору.

Основна частина договору (Operative Part). Правила та традиції формулювання поділу договору на статті, пункти, підпункти, параграфи.

Прикінцеві положення (Final Clauses). Формулювання строку дії договору, визначення мови (мов) міжнародного договору.

Тема 3. Особливості участі перекладача в формуванні узгодженого законодавства України та ЄС

Право Європейського Союзу (Acquis ЄС). Первинне та вторинне право ЄС.

Термінологія наближення законодавства (апроксимація, гармонізація, наближення, адаптація, імплементація).

Особливості перекладу актів ЄС в процесі вступу України в ЄС.

Тема 4. Права людини в діяльності та документах правозахисних інституцій

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ). Специфічна лексика Конвенції про захист основоположних прав людини. Особливості перекладу рішень ЄСПЛ та їх застосування в національній судовій системі.

Міжнародний кримінальний суд. Участь перекладачів в розгляді справи, представництві учасників та сторін, перекладі рішень Міжнародного кримінального суду.

Тема 5. Дипломатичне право. Дипломатичний протокол

Поняття та види дипломатичних представництв. Початок та припинення дипломатичної місії. Процедура відкриття дипломатичного представництва. Функції дипломатичного представництва.

Персонал дипломатичного представництва. Дипломатичний корпус. Поняття, принципи та завдання дипломатичної служби. Класи та ранги дипломатичних службовців. Проходження дипломатичної служби.

Поняття, види та функції консульських установ. Порядок відкриття та організація діяльності консульської установи. Склад консульської установи. Правовий статус нештатних (почесних) консулів.

Дипломатичне листування. Види дипломативних документів: вербальна нота (Verbal Note), особиста нота, меморандум. Формули ввічливості (Complimentary clauses).

Дипломатичний протокол та етикет.

Тема 6. Право міжнародних організацій

Історичні передумови та етапи становлення міжнародних організацій як форми співробітництва держав. Поняття права міжнародних організацій. Джерела права міжнародних організацій.

Поняття та ознаки міжнародної організації. Види міжнародних організацій за предметом діяльності, колом учасників, компетенцією, порядком вступу, характером членства тощо.

Поняття та зміст правосуб'єктності міжнародних організацій. Повноваження та функції міжнародних організацій.

Роль перекладачів в діяльності міжнародних організацій.

Історичні передумови та етапи створення Організації Об'єднаних Націй. Членство в ООН. Задачі, цілі та принципи ООН.

Тема 7. Юридична сила перекладу та відповідальність перекладача.

Правовий статус документу та його перекладу. Юридична відповідальність перекладача. Засвідчення перекладу. Апостиль (Apostille).

Конфіденційність та нейтральність перекладача в міжнародних та дипломатичних відносинах.

Проблема безеквівалентності та правових реалій.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Міжнародне право як мова міждержавного спілкування	12	2	2	–	–	8
2.	Право міжнародних договорів (The Law of Treaties).	14	4	4	–	–	6
3.	Особливості участі перекладача в формуванні узгодженого законодавства України та ЄС	12	2	2	–	–	8
4.	Права людини в діяльності та документах правозахисних інституцій	12	2	2	–	–	8
5.	Дипломатичне право. Дипломатичний протокол	12	2	2	–	–	8
6.	Право міжнародних організацій	12	2	2			8
7.	Юридична сила перекладу та відповідальність перекладача	16	4	4			8
	Усього годин:	90	18	18	–	–	54

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання на вибір студента.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни та силабусі з навчальної дисципліни.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

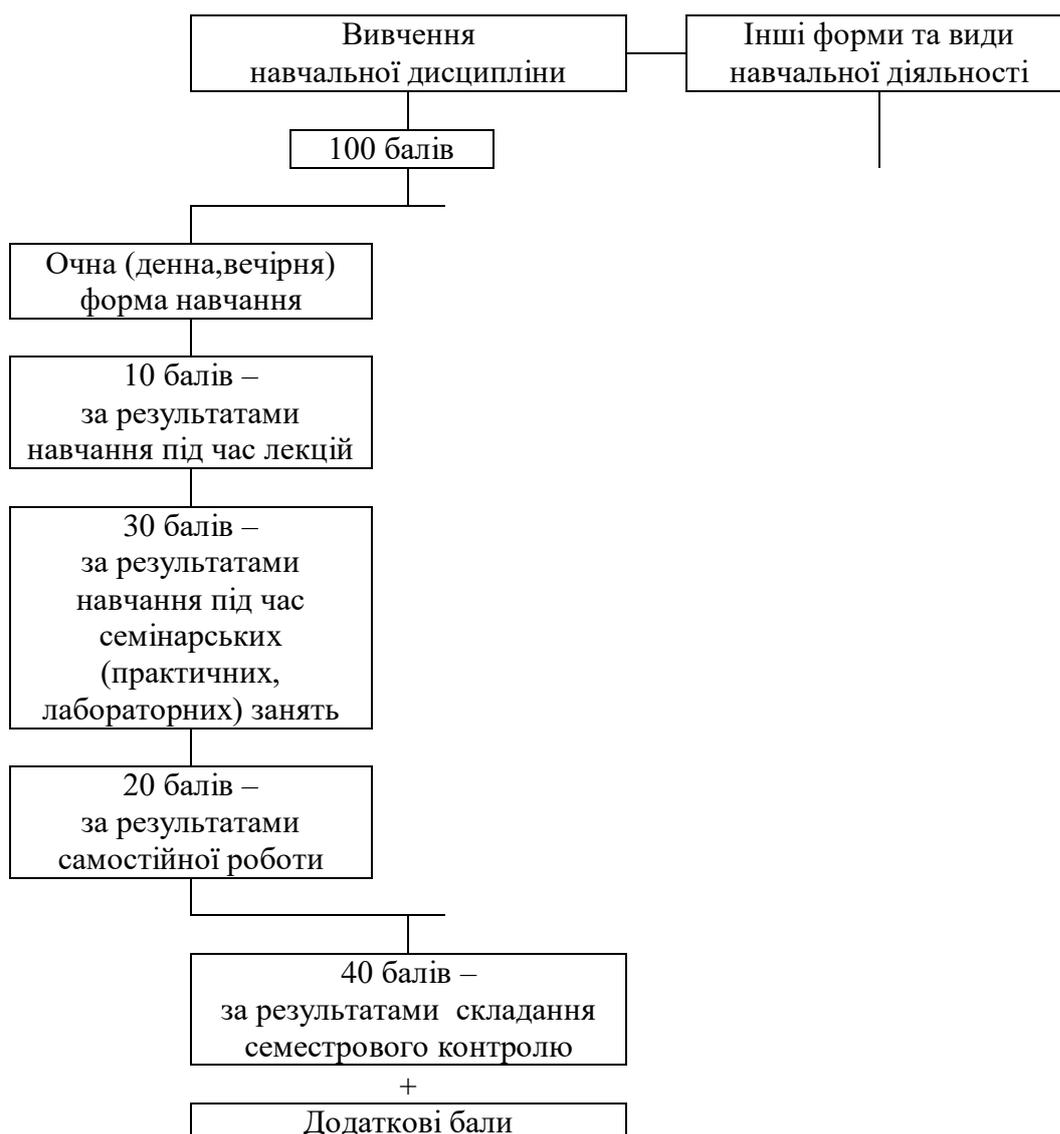
Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Залежно від безпекової ситуації в країні та регіоні іспит може проводитись у формі усного опитування або виконання тестових завдань.

Структура екзаменаційного білету включає чотири теоретичних питання.

Тестові завдання складаються з 30 закритих питань з однією правильною відповіддю.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарухування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ : Фенікс; 2018. 762 с.
2. Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. Київ : Ліра-Ка, 2018. 408 с.
3. Європейське право: право Європейського союзу: підручник: у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К.: Ін Юре, 2015. Кн. перша: Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. К. : Ін Юре, 2015. 312 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/833-----1.pdf
4. Ковалів М. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник / Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3227>
5. Мицик В. В., Буроменський М. В., Буткевич О. В. Міжнародне публічне право: підручник / під. ред. В. В. Мицика. Харків : Право. Т. 1. Основи теорії. 2019. 416 с.
6. Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 372 с.
7. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Харків : Право, 2019. 310 с.
8. Manual on EU Legal Translation into Ukrainian. In 2 parts. Part A. EU Law, Language, and Terminology / Editors: Martina Bajčić, Colin D. Robertson, and Liudmyla Slavova. Kyiv: Publishing and Polygraphic Center "Kyiv University", 2024. 135 p. URL : https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/ChapterA_Manual-on-EU-Translation-into-Ukrainian.pdf
9. Manual on EU Legal Translation into Ukrainian. In 2 parts. Part B. Ukrainian Language and Translation into Ukrainian / Editors: Martina Bajčić, Colin D. Robertson, and Liudmyla Slavova. Kyiv: Publishing and Polygraphic Center "Kyiv University", 2024. 289 p. URL : https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/ChapterB_Manual-on-EU-Translation-into-Ukrainian.pdf
10. The Council of Europe English style guide. URL : <https://rm.coe.int/style-guide-english-1-1680ac8731>
11. The United Nations Editorial Manual Online. URL : <https://www.un.org/dgacm/en/content/editorial-manual>

7.2. Допоміжні джерела

1. Задорожній О. Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права. Київ, вид-во «К.І.С.» 2015. 695 с.
2. Київець О. В. У пошуках міжнародного права: переосмислюючи джерела: монографія. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2011. 479 с.
3. Правова карта сучасного світу : навч. посіб. для студентів-магістрів юрид. ВНЗ і ф-тів / О. В. Петришин, О. В. Зінченко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. 506 с.
4. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./ Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. К. :Знання України, 2004. Т.1. 760 с.
5. Уніфікація міжнародного права та її вплив на національне законодавство: монографія. / Є. Д. Стрельцова ; наук. ред.: М. В. Буроменський ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Гельветика, 2019. 521 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://eurocourt.in.ua>
2. <http://uopeople.edu>
3. http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm
4. <https://www.icj-cij.org>
5. <http://www.icc-cpi.int>
6. <https://ihl-databases.icrc.org/ih>
7. <http://www.amnesty.org>
8. <https://genevacall.org/ua>
9. <https://www.icrc.org/>
10. <http://www.un.org>
11. <https://www.ohchr.org/>
12. <https://unterm.un.org/unterm2/>
13. <https://iate.europa.eu>
14. <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/gromadskosti/publiczna-informaciya/dovidnik>

Обліковий обсяг робочої програми – 0,98 ум.др.арк.